

{HODNOTY MLADÝCH}

Veří mladí v demokracii?

První výsledky z reprezentativního výzkumu v České republice
a na Slovensku při příležitosti výročí sametové revoluce

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

RmS Rada mládeže
Slovenska

Obsah

} Představení projektu a výzkumu Hodnoty mladých

} Hlavní zjištění

} Detailnější zjištění

} Mladí a demokracie

} Demokracie a důvěra

} Víra ve vlastní politickou účinnost

} Charakteristika

výzkumného vzorku mladých lidí v ČR a SR

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

RmS Rada mládeže
Slovenska

PROJEKT HODNOTY MLADÝCH

- } Projekt Strategického partnerství* mezi **Českou radou dětí a mládeže, Radou mládeže Slovenska a našimi členskými organizacemi**
- } Spolupráce s výzkumníky z **Institutu pro výzkum dětí, mládeže a rodiny Masarykovy univerzity v Brně** a dalšími odborníky ze Slovenska a Česka
- } Dotazník a data vycházejí nejen z nejnovějších domácích a světových výzkumů, ale i z praxe organizací pracujících s mládeží
- } Dotazník byl pilotně testovaný

*Tento projekt byl podpořený z programu Erasmus+

PROJEKT HODNOTY MLADÝCH

Rozsáhlejší projekt - několik výstupů:

- } Dnes prezentujeme první data k **17. listopadu** (dílčí výstupy)
- } **Série Hodnoty mladých** - hloubkové analýzy dat a jejich interpretace na pravidelné bázi v první polovině roku 2021
- } Interaktivní nástroje jako **kompas hodnot, vzdělávací metodiky**, jak pracovat s hodnotami, aj. - v první polovině roku 2021
- } Data za obecnou populaci mladých veřejně dostupné v datových archivech Akademie věd ČR, SR

Design výzkumu

Typ výzkumu	Reprezentativní kvantitativní výzkum všeobecné populace mladých	výzkum v 18 organizacích dětí a mládeže
Metody sběru	Kombinovaný sběr: Online panel (2/3) a osobní rozhovory s podporou tabletu TAPI (1/3) Kvóty: věk, pohlaví, kraj (křížené), vzdělání, velikost sídla	náhodný výběr
Sběr dat	28. května - 15. července 2020 (Kantar CZ, Focus SK)	28.5. - 15.7. 2020 (Kantar CZ)
Místo	Česká republika a Slovensko	ČR a SR
Cílová skupina	Mladí lidé ve věku 15 až 29 let	15 – 29 let
Velikost výběru	3008 mladých lidí (1508 v ČR, 1500 v SR)	3016 respondentů v 18 organizacích

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

MLADÍ A DEMOKRACIE v České republice a na Slovensku

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

RmS Rada mládeže
Slovenska

A co na to mladí?

VEŘÍ MLADÍ V DEMOKRACII?

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

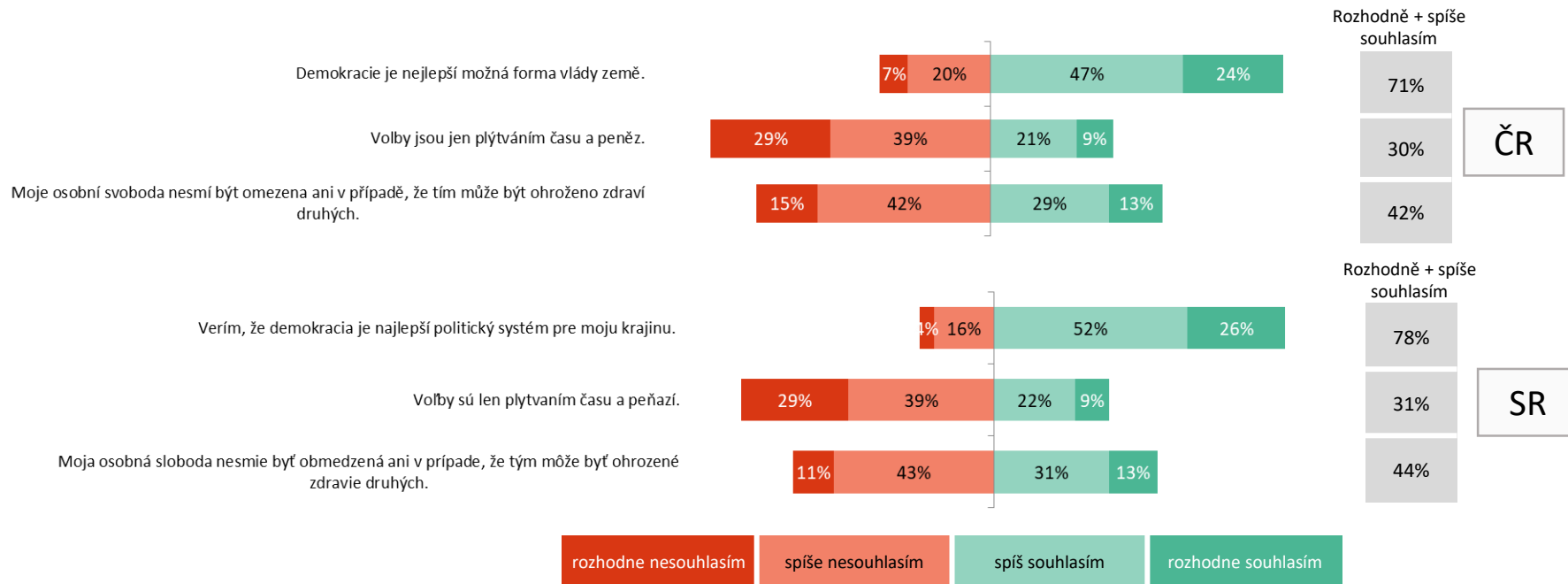

RmS Rada mládeže
Slovenska

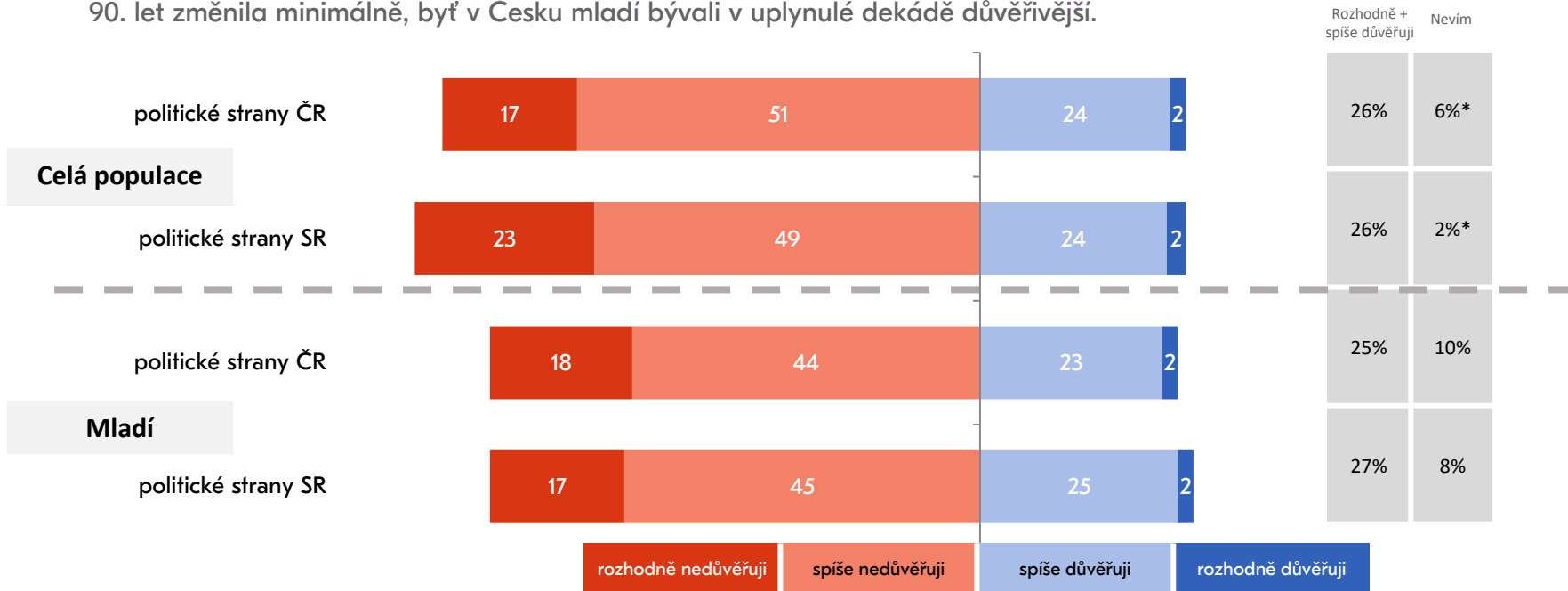
Víra v demokracii a její principy

Téměř 80 % mladých lidí na Slovensku věří v demokracii jako nejlepší politický systém, v Česku je tato podpora o něco nižší. Každý třetí mladý člověk považuje volby za plýtvání času a peněz. Demokracii také podporují spíše ti, kteří nadřazují osobní svobodu nad zdraví ostatních.

Důvěra politickým stranám – dlouhodobá nespokojenost

Politickým stranám důvěřuje pouze 27 % (SR) resp. 25 % (ČR) mladých. V porovnání se starší generací mladí politickým stranám důvěřují stejně. Postkomunistické země mají míru důvěry nižší než země západní Evropy a situace se od počátku 90. let změnila minimálně, byť v Česku mladí bývali v uplynulé dekádě důvěřivější.

O7. Řekněte, prosím, do jaké míry důvěřujete nebo nedůvěřujete následujícím institucím?

v %, n ČR =1508, n SR =1500

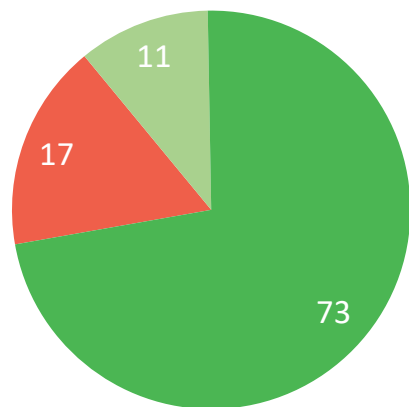
*Nevím, nechci odpovědět

Zdroj dospělí ČR: březen 2020, Centrum pro výzkum veřejného mínění, CVVM <https://bit.ly/36q71IU>, Zdroj dospělí SR: červen 2019, Výzkum v rámci NP Kvalitnější veřejné politiky prostřednictvím lepšího poznání občianskej spoločnosti, Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Ministerstvo vnútra SR, <http://www.minv.sk/?NP-kvalitnejšie-verejne-politiky>

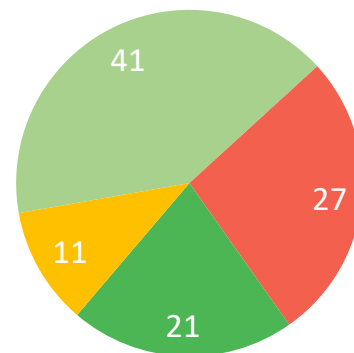
Politické preference

SK

Více než čtvrtina voličů na začátku léta nebyla rozhodnuta, koho by volili. Polovina hlasů mladých šla extrémně pravicovým stranám (Kotlebovci - ĽSNS) nebo stranám s výraznými populistickými apely OĽaNO a SME RODINA). Za poslední čtyři roky se podíl těchto stran pohyboval mezi 40 a 50%.

- Neviem, nie som rozhodnutý /á
- Nezúčastnil/a by som sa
- Rozhodnutí

- strany s výraznými populistickými apelmi
- mainstreamové strany
- ostatné strany s preferenciami pod 5%
- pravícovo-radikálne

	2017	2018	2019	2020
Pravicovo-extrémistické strany	24,5%	20%	20%	11%
Strany s populistickými apely	23%	23%	22%	41%
Nezúčastnil/a bych se	13%	15%	10%	11%

v %, n SR =1500

O9. Predstavte si, prosím, že by sa budúci víkend na Slovensku konali parlamentné voľby? Ktojej strane alebo hnutiu by ste dali svoj hlas

* Muddeho klasifikácia populistických strán – zahŕňa len časť politickej agendy, neposkytuje odpoveď napr. na ekonomické či politické usporiadanie, sústredí sa často na boj skorumpovaných elit s čistým ľudom, na Slovensku sa dá hovoriť skôr o stranách s výraznými populistickými apelmi

10 až 15% mladých volit nechce – kdo jsou tito lidé?

Mladí, kteří nechtějí volit mají, často nižší vzdělání a jsou to ti, kteří se neúčastní voleb, protože v ně nevěří a nedůvěřují demokracii jako takové. Neumí formulovat své politické názory a mají pocit, že jejich vliv na politické záležitosti je velmi malý.

ČR a SR respondenti, kteří uvedli, že by se voleb nezúčastnili, jsou častěji:

- Věk: 15-19letí
- Vzdělání: ukončené ZŠ, navštěvují ZŠ a SŠ bez maturity, SOŠ a ti, kteří se dále nevzdělávají, nemluví cizím jazykem, rodiče se SŠ vzděláním
- Postoje k politice a demokracii:
  - jsou velmi skeptičtí vůči demokracii
  - mají pocit, že politice nerozumí, neumí formulovat své politické názory a myslí si, že nemají vliv politická rozhodnutí
  - Nerozumí tomu, jak funguje společnost a politika, politika pro ně není důležitá
  - Nemají zkušenost s členstvím / neúčastní se aktivit organizací mládeže
  - Hodnotově: náboženství a tradice jsou pro ně méně důležité, sami sebe nedefinují prací

ČR respondenti, kteří uvedli, že by se voleb nezúčastnili jsou častěji tito:

ČR

- Nevědí, nechtějí odpovědět na otázku k zabezpečení domácnosti
- Deklarují, že jejich svoboda může být omezena, pokud je ohroženo veřejné zdraví

SR respondenti, kteří uvedli, že by se voleb nezúčastnili, jsou častěji tito:

SR

- Málo zajištěná domácnost
- Maďarská národnost
- Snaží se vyhnout věcem, které je osobně ohrožovaly

DŮVĚŘUJÍ MLADÍ INSTITUCÍM A SOBĚ NAVZÁJEM?

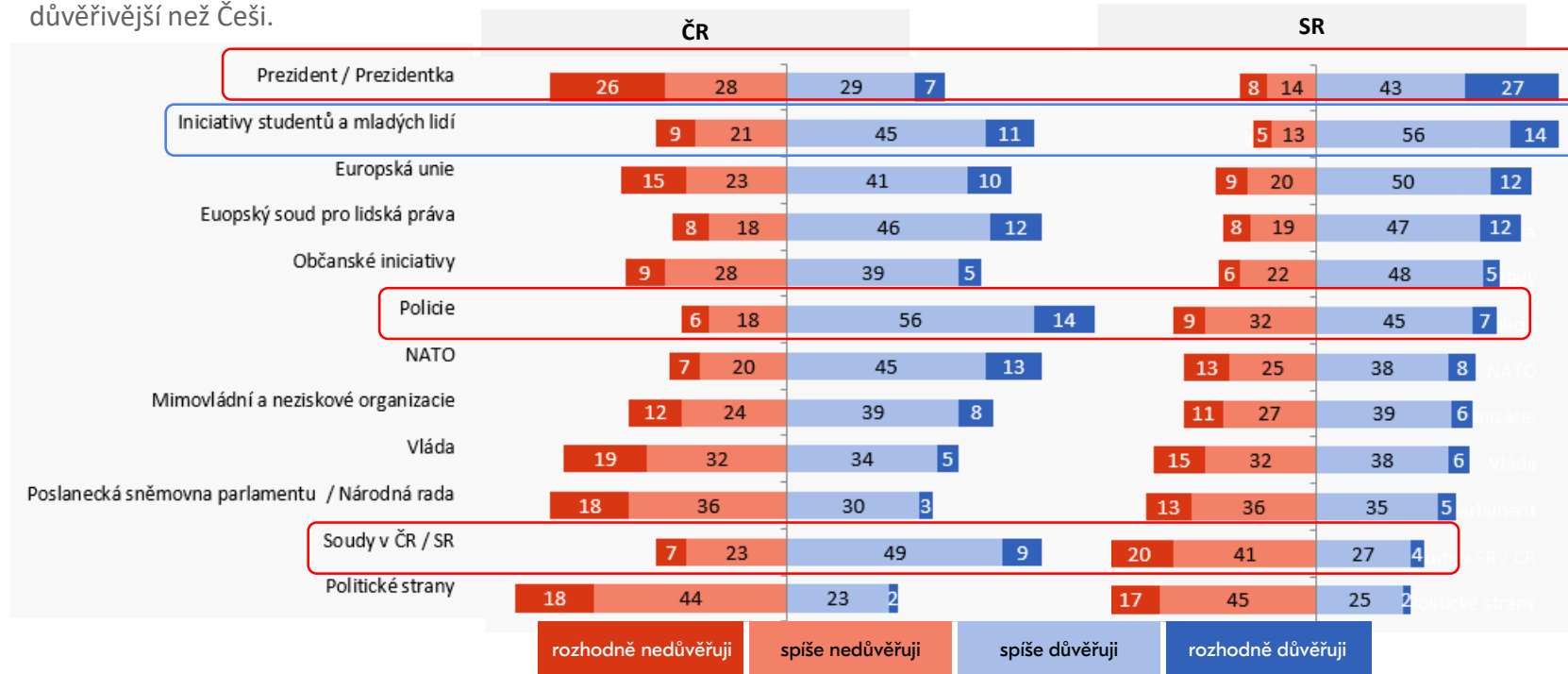
Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

RmS Rada mládeže
Slovenska

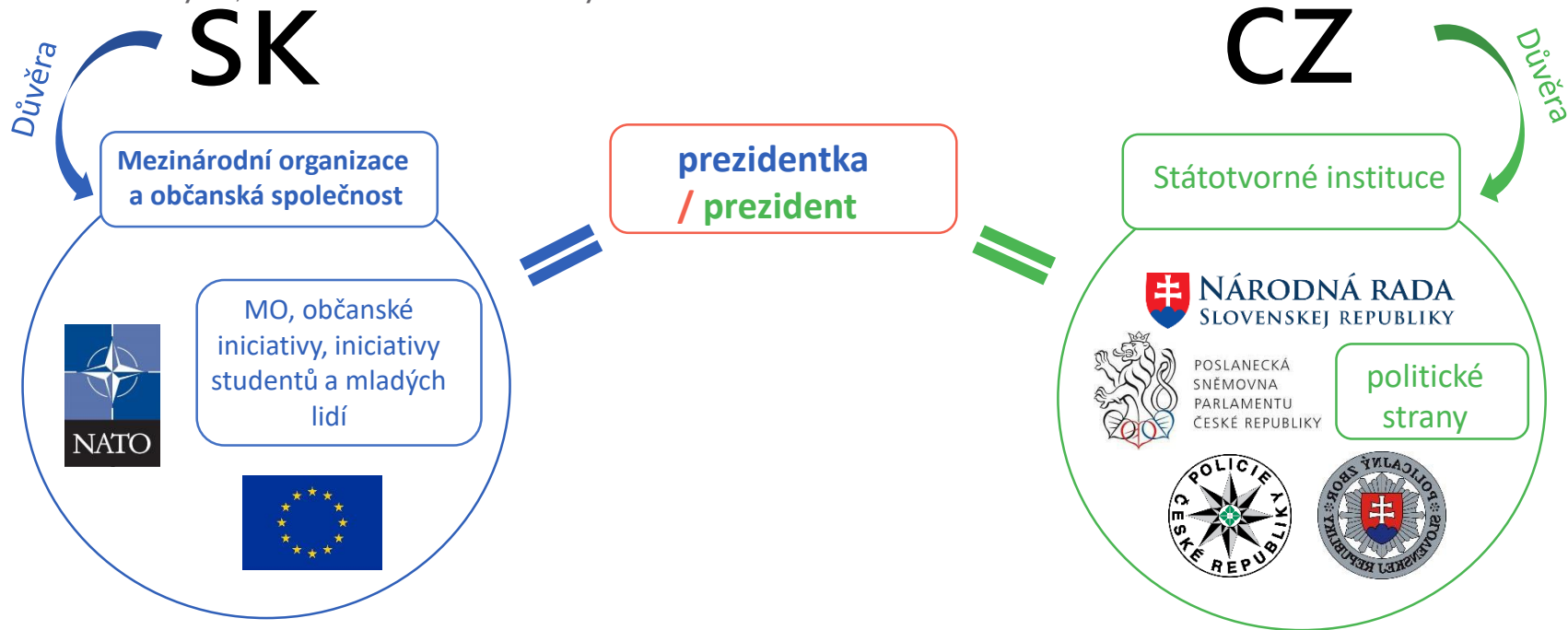
Důvěra v instituce

Rozdíly v důvěře ve veřejné instituce jsou mezi národy značné. Největší propast se okazuje být v oblasti výkonu veřejné moci: mladí Slováci policii a soudům důvěřují významně méně. Naopak u prezidenta/ky je to přesně naopak. Slováci jsou významně důvěřivější než Češi.

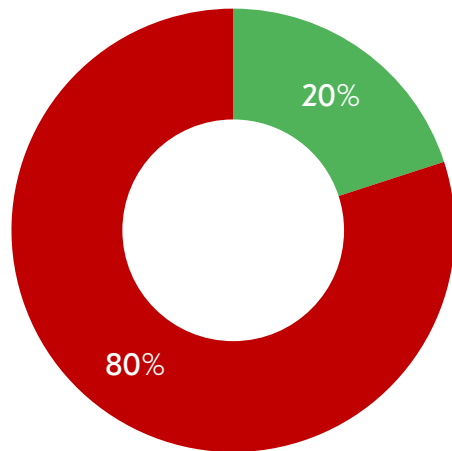
Důvěra v instituce

Na Slovensku i v Česku se v otázce důvěry v instituce mladí dělí na dvě skupiny - ti, kteří spíše důvěřují státotvorné veřejné moci a ti, kteří důvěřují mezinárodním organizacím a občanskému sektoru. Jediný rozdíl v obou zemích hraje prezident. V SR prezidentce důvěřovali spíše mladí lidé, kteří důvěřovali občanské společnosti a mezinárodním institucím a v Česku to byli ti, kteří důvěřovali státotvorným institucím.

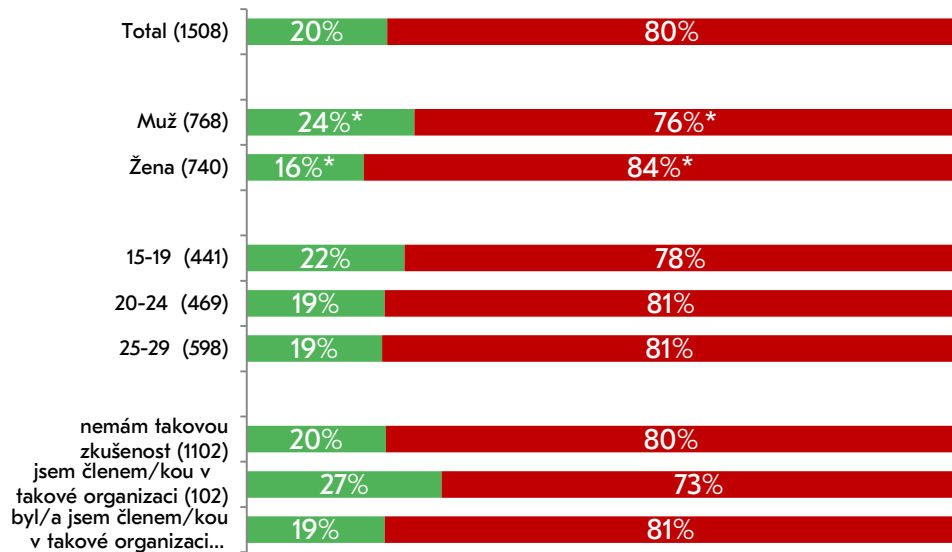

Důvěryhodnost lidí

Čtyři z pěti mladých lidí v ČR jsou ve styku s jinými lidmi opatrní a jen každý pátý deklaruje, že většině lidí důvěřuje. Ženy jsou ve srovnání s muži více opatrné. Naopak členové organizací vůči druhým lidem projevují vyšší důvěru.

- většině lidí je možné důvěřovat
- opatrnosti ve styku s druhými lidmi nikdy není dost

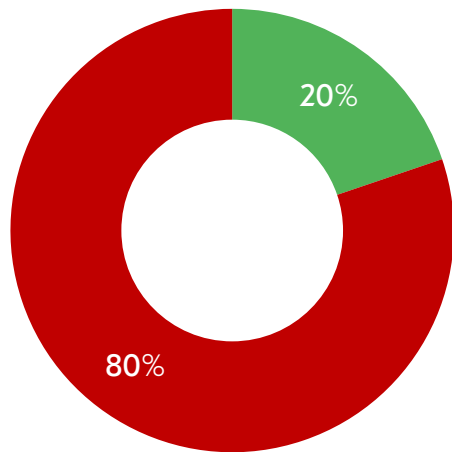

- většině lidí je možné důvěřovat
- opatrnosti ve styku s druhými lidmi nikdy není dost

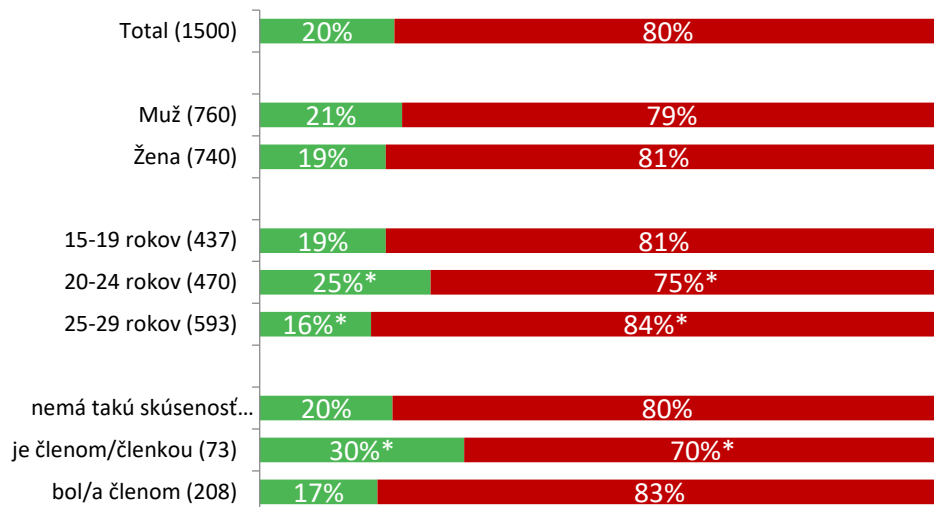

Důvěryhodnost lidí

Mladí lidé na Slovensku nejsou příliš důvěřiví, až 80 % z nich je ve styku s druhými lidmi opatrných. Nejvíce důvěřiví jsou lidé ve věku 24-29 let, jejich důvěra se ale s přibývajícím věkem značně snižuje.

■ väčšine ľudí možno dôverovať
■ opatrnosti v styku s druhými ľuďmi nikdy nie je nazvyš

■ väčšine ľudí možno dôverovať
■ opatrnosti v styku s druhými ľuďmi nikdy nie je nazvyš

DEMOKRACIE A JAK JI UMÍ MLADÍ OVLIVNIT

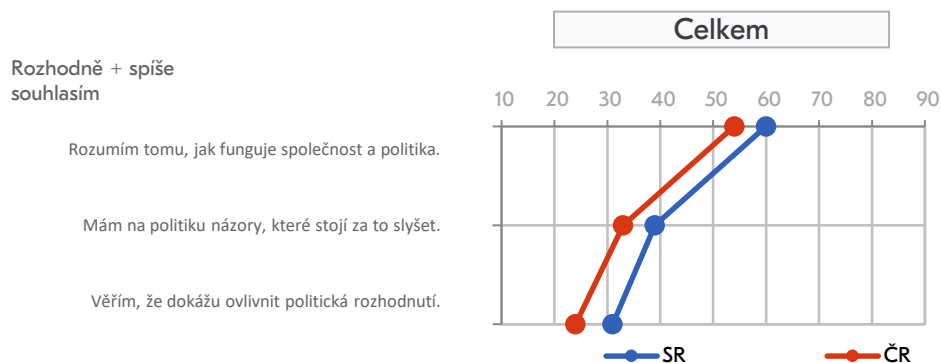
Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

RmS Rada mládeže
Slovenska

Vnímání vlastní politické účinnosti - porovnání

Slováci a Slovenky jsou politicky o něco sebevědomější než Češi a Češky a svoji politickou účinnost vnímají jako vyšší. Častěji mají pocit, že politice rozumí, že umí zformulovat své politické názory a že dokážou ovlivnit politická rozhodnutí.

- vypočítané jako index vlastní politické účinnosti: 58 % mladých na Slovensku, resp. 65 % mladých v ČR má pocit, že nemají žádný nebo jen malý vliv
- až čtvrtina (ČR) resp. pětina mladých (SR) si myslí, že nemá vůbec žádný vliv, neumí zformulovat své politické názory a nerozumí politice

Vnímání vlastní politické účinnosti – kdo méně a kdo více

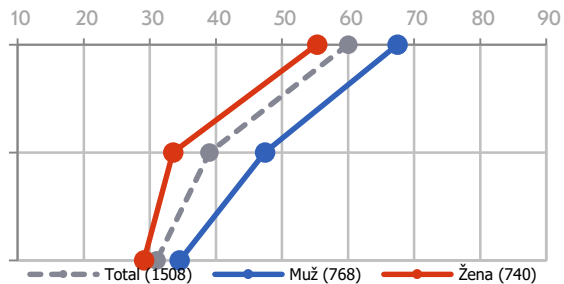
Významně méně ve vlastní politickou účinnost věří ženy a mladí s nižším vzděláním (což se týká i jejich rodičů).
Významně více ve vlastní politickou účinnost věří členové organizací mládeže.

Rozhodně + spíše
souhlasím

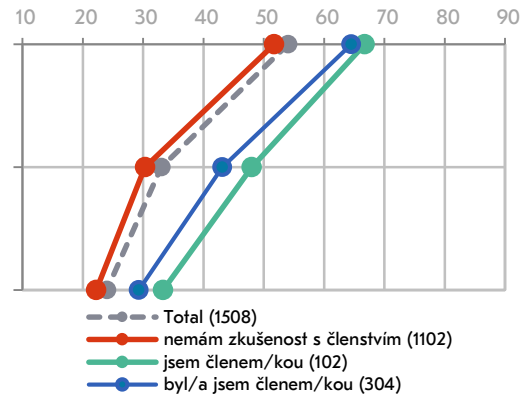
ČR

Podle pohlaví

Rozumím tomu, jak funguje společnost a politika.
Mám na politiku názory, které stojí za to slyšet.
Věřím, že dokážu ovlivnit politická rozhodnutí.

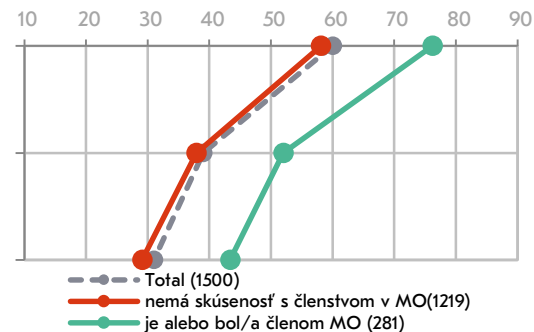
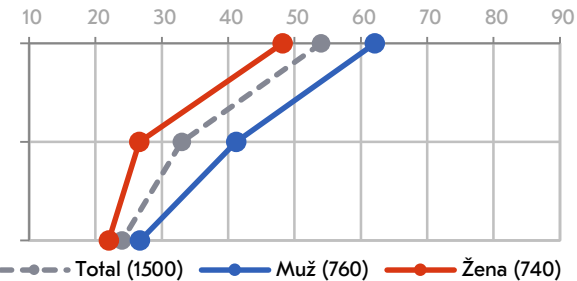

Podle zkušenosti s členstvím
v organizaci mládeže

SR

Rozumiem, ako funguje spoločnosť a politika.
Mám na politiku názory, ktoré stojí za to si vypočúť.
Verím, že dokážem ovplyvniť politické rozhodnutia.

O3. Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcimi výrokmí?

O3. Do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?

v %, n ČR =1508, n SR =1500

Víra ve vlastní politickou účinnost a důvěra v instituce

Ti, kteří věří, že politice rozumí, umí formulovat své politické názory a mají pocit, že mají větší vliv v oblasti politiky.

ČR

- ti, kteří důvěřují občanské společnosti a mezinárodním organizacím významně více věří ve vlastní politickou účinnost (velmi velký vliv na politické dění) oproti skupině, která důvěřuje tradičním institucím.

SR

- ti, kteří ve větší míře důvěřují občanské společnosti, prezidentce a mezinárodním institucím významně méně věří ve vlastní politickou účinnost (velmi malý vliv na politické dění) oproti skupině, která důvěřuje tradičním institucím.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ 1/3

Mladí demokracii nezpochybňují, ale mají plytkou znalost demokratických principů a velkou nedůvěru vůči politickým stranám a veřejným institucím.

} Mladým lidem chybí hlubší porozumění toho, co se pod konceptem demokracie skrývá a jak vlastně společnost a politika fungují.

} Mladí jsou nespokojení s tím, jak jsou politické strany a politici schopni řešit problémy, které mladí považují za důležité. Nedůvěřuje jim shodně 62 % mladých Slováků a Čechů. V Česku však zaznamenáváme výrazně vyšší intenzitu nedůvěry – rozhodně jim nedůvěřuje až 44 % mladých Čechů, zatímco na Slovensku „jen“ 17 %. Platí také, že čím méně je pro mladé politika v životě důležitá, tím méně věří i politickým stranám.

} Existuje vysoké % tzv. odpojených mladých voličů, kteří k volbám nechodí. Na začátku léta 2020 by k volbám nešla více než třetina mladých v Česku, respektive čtvrtina na Slovensku.

} Volební preference ukazují, že mladí v nemalém množství podporují buď populistické strany nebo takové, které nepovažují respektování demokratických principů za prioritu.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ 2/3

Důvěra v instituce se považuje za důležitý prvek demokracie, který zajišťuje její legitimitu a stabilitu. Míru důvěry mladí přebírají z domu či okolí.

} Důvěra ve veřejné instituce reflektuje dojmy a zkušenosti lidí s jejich fungováním, případně jejich reprezentanty a také s tím jak souhlasí s politikou vládnoucího režimu. Zároveň je propojená s tím, jak si lidé důvěřují navzájem.

} Mladí lidé důvěřují institucím v podobné míře jako starší generace. Socializace v kruhu rodiny, školy a kamarádů je v mladém věku důležitá pro prvotní konceptualizování důvěry. Ukazuje se, že se zvyšujícím věkem je míra důvěry více ovlivněna osobní zkušeností.

} Důvěra v instituce je propojena s tím jak si lidé důvěřují navzájem. Jen každý pátý mladý člověk deklaruje, že většině lidí důvěřuje. V Česku jsou ženy ve srovnání s muži více opatrné. Na Slovensku nejvíce důvěřují 20-24letí, jejich důvěra v lidi kolem sebe následně prudce klesá. Členové organizací mládeže projevují vyšší mezilidskou důvěru.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ 3/3

Alarmující je fakt, že více než polovina (56 %) mladých na Slovensku a dokonce 65 % mladých v Česku má pocit, že rozhodně nebo spíše nedokáží ovlivnit politická rozhodnutí, politice nerozumí a nemá názory, které je třeba vyslechnout.

} Z toho až čtvrtina v Česku resp. pětina mladých na Slovensku si myslí, že nemá vůbec žádný vliv, neví vůbec formulovat své politické názory a vůbec nerozumí politice.

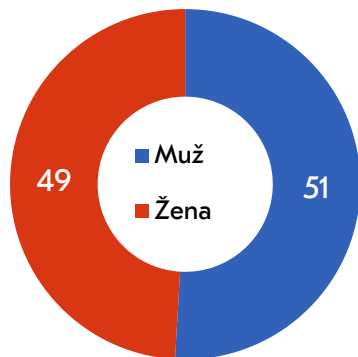
} Mladí na Slovensku mají pocit, že jejich vliv v oblasti politiky je větší než to pociťují mladí v Česku.

} Víra ve vlastní politickou účinnost mezi mladými v Česku a na Slovensku se liší také v závislosti na tom, jak důvěřují veřejným institucím. Zatímco na Slovensku ti, kteří důvěřují občanské společnosti, mezinárodním organizacím a prezidentce, vnímají svůj vlastní vliv na politiku jako velmi malý, v Česku mají tito mladí pocit, že politiku ovlivňovat do značné míry umí.

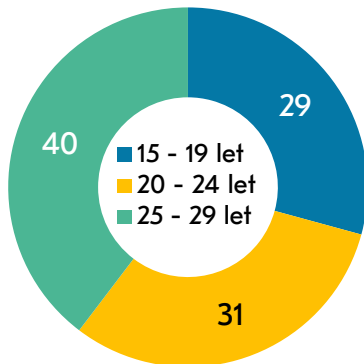

Charakteristika výzkumného výběru mladých lidí v Česku

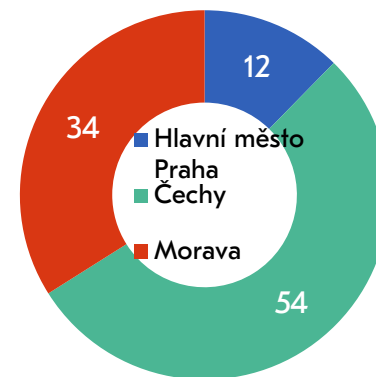
Pohlaví

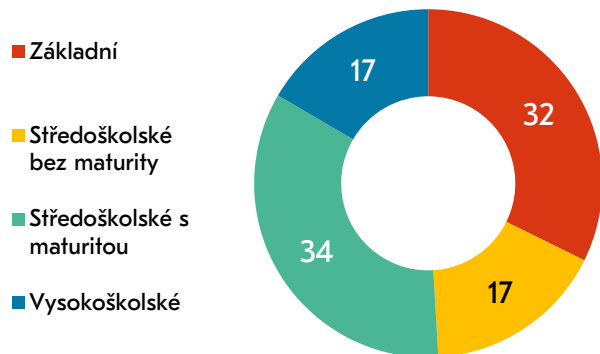
Věk

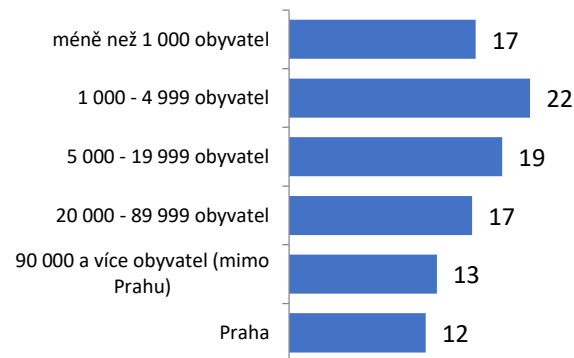
Region

Vzdělání

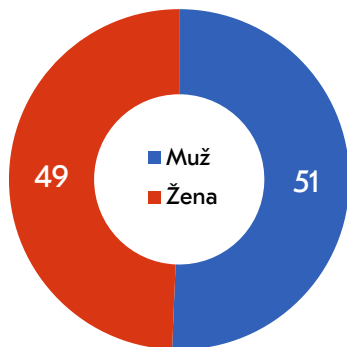
Velikost sídla – Trvalý pobyt

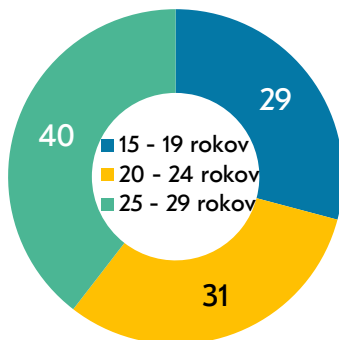
v %, n=1508

Charakteristika výzkumného výběru mladých lidí na Slovensku

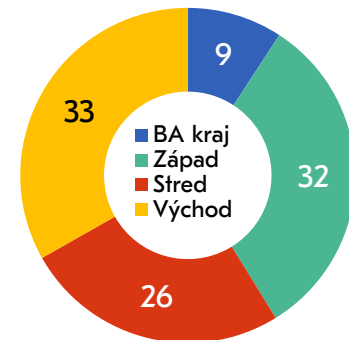
Pohlaví

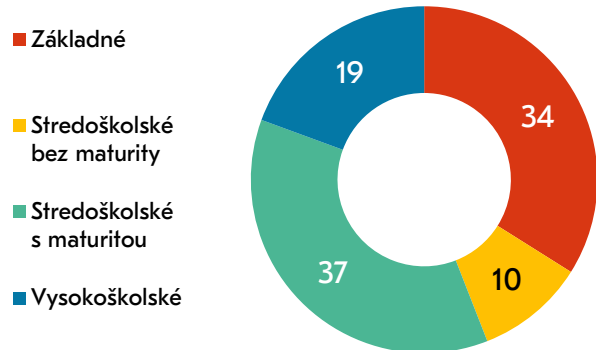
Věk

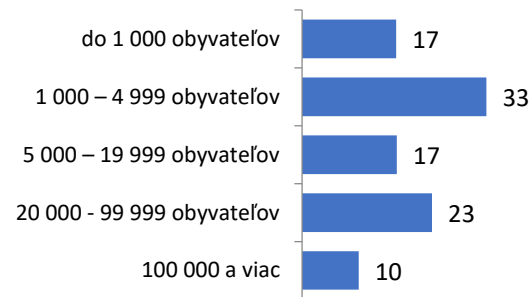
Region

Vzdělání

Velikost sídla – Trvalý pobyt

Kontakty

Máte otázky? Neváhajte nás kontaktovať!

Veronika Fishbone Vlčková - vlckova@mladez.sk

Katarína Čavojská - cavojska@mladez.sk

Jan Husák - jan.husak@crdm.cz

Nela Andresová - nela.andresova@crdm.cz

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

RmS Rada mládeže
Slovenska